

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05/010.06.02/ 13

01/01/2006

Konu : Noterler hakkında yapılan inceleme
ve soruşturma işlemleri

GENELGE
No : 14

Noterlerin görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle haklarında yapılacak soruşturmalarla ilgili bazı hususların hatırlatılmasında yarar görülmüştür.

Bilindiği üzere;

1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun;

"İşten el çektirme" kenar başlıklı 123'üncü maddesinde; "Suç teşkil eden fiillerden dolayı haklarında adalet müfettişi, Cumhuriyet savcısı veya ceza mahkemesi tarafından soruşturma veya kovuşturma yapılan noterler, soruşturma ve kovuşturmanın selameti bakımından Adalet Bakanlığı tarafından gerekli görüldüğü takdirde, soruşturma veya kovuşturma kesin bir karar veya hükümle sonuçlanıncaya kadar işten el çektilirler.

Soruşturma veya kovuşturma sırasında işten el çektirilmiş olan noterin, kovuşturma sonunda 7'nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı suçlardan biriyle mahkum olması halinde işten el çektirme, hükmün kesinleşmesine kadar devam eder.

Birinci fıkra gereğince soruşturma veya kovuşturma sırasında işten el çektilirilmemiş olup, kovuşturma sonunda ikinci fıkra gösterilen bir suçtan hüküm giyen notere, hükmün kesinleşmesi beklenilmeksizin işten el çektilirilir. İkinci fıkra hükmü bu halde de uygulanır."

"Soruşturma şekli" kenar başlıklı 124'üncü maddesinde; "Adalet Bakanlığı, bir noter hakkında soruşturma yapılmasını gerektiren hallerde, soruşturmayı adalet müfettişlerine veya Cumhuriyet savcılarına yaptırır.

Adalet müfettişliği ve Cumhuriyet savcılıklarına herhangi bir şikayet yapılır veya bu merciler, noterin yolsuz bir işleminden haberdar olurlarsa, derhal gerekli soruşturmayı yaparak düzenleyecekleri evrakı Bakanlığa gönderirler.

122'nci maddenin 3 üncü fıkrası soruşturma halinde de uygulanır.

Adalet Bakanlığı, yukarıdaki fıkralar gereğince düzenlenen soruşturma evrakının suç niteliğinde olmayıp disiplin kovuşturmasını gerektiren eylemlerle ilgili kısımlarının bir örneği, Türkiye Noterler Birliği Disiplin Kuruluna intikal ettirir."

"Kovuşturma izni" kenar başlıklı 153'üncü maddesinde; "Noterlerin, görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlarından dolayı kovuşturma yapılabilmesi Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır."

"Kovuşturma usulü" kenar başlıklı 154'üncü maddesinde; "Adalet müfettişleri veya mahalli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenlenen dosya, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur. İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesine en yakın bulunan Ağır Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet Savcısı beş gün içinde, iddianamesini düzenleyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere Ağır Ceza Mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri uyarınca, hakkında kovuşturma yapılan notere tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine noter, kanunda yazılı

süre içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir istemde bulunursa nazara alınır. Gerekirse soruşturma Başkan tarafından derinleştirilir.

Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen noterlerin duruşmaları, suçun işlendiği yer Ağır Ceza mahkemesinde yapılır.”

“Gözetim ve denetimden doğan ceza sorumluluğu” kenar başlıklı 160’ıncı maddesinde; “Noterlik dairesinde çalışan katiplerin ve katip adaylarının görevlerinden dolayı işledikleri suçlara iştiraki bulunmayan hallerde noter, bu kimseler üzerindeki gözetim ve denetim görevini yerine getirmediği sabit olduğu takdirde, Türk Ceza Kanunu’nun 230 uncu maddesi hükmüne göre sorumludur.”

“Ayrık hükümler” kenar başlıklı 161’inci maddesinde; “153-155 inci maddeler hükümleri noterlerden gayri görevliler hakkında uygulanmaz.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Bu itibarla;

1512 sayılı Noterlik Kanunu’nun 153’üncü maddesi uyarınca görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlarından dolayı noterler hakkında “kovuşturma” yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlı olduğu göz önünde tutularak;

1- Evrakın, soruşturma defterine kaydedilmesi,

2- Hakkında soruşturma yapılan noterin; adı, soyadı, görev yaptığı ve suç işlediği noterlik dairesinin fezlekedede belirtilmesi,

3- Noterin görevden doğan ve görevi sırasında işlediği iddia edilen suçlarından dolayı, şikâyet dilekçesi üzerine veya re’sen Cumhuriyet başsavcılığınca haberdar olunması durumunda, izin gerekmediğinden derhal soruşturmaya geçilerek, delillerin toplanmasından sonra noterin savunmasının alınması,

4- Yapılan soruşturma sonunda düzenlenen fezlekenin sonuç kısmında, Cumhuriyet savcısının kovuşturma izni verilip verilmemesi konusundaki düşüncesini açıkça belirtmesi,

5- Şikâyete konu noterlik işleminin kim tarafından yapıldığı araştırılarak, işlem tarihinde adı geçen noterin izinli veya raporlu olup olmadığının tespit edilmesi, işlemin noter vekilleri, imzaya yetkili başkatip veya katipler tarafından düzenlendiğinin tespiti hâlinde, bu görevliler hakkında genel hükümler uyarınca soruşturma yapılması, düzenlenen iddianame veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar örneğinin evraka eklenmesi,

6- Soruşturmaya konu noterlik cilt bendinde bulunan evrak ile müstenidat ve diğer belgelerin noterlik dairesi dışına çıkartılmadan okunaklı ve onaylı birer suretinin usulüne uygun alınarak fezlekeye mutlaka eklenmesi,

7- Delil olarak ibraz edilen veya elkonulan belge asıllarının postada kaybolmaması için emanette saklanarak aslı gibidir onayını hâvî fotokopilerinin evraka eklenmesi,

8- Noterle birlikte şikâyet olunan kişiler hakkındaki soruşturma evrakının ayrılarak, tâbi olduğu usule göre yürütülmesi,

9- Kovuşturma izni üzerine, en yakın ağır ceza mahkemesince son soruşturmanın açılmasına ilişkin mahkeme kararı ile son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına dair veya yargılama sonunda verilen mahkeme kararının kesinleşmiş tasdikli bir suretinin Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

Konularında gereken dikkat ve özenin gösterilmesini rica ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan